

MALTA

ATT Nru. XIII ta' l-1984

ATT mahruġ b'ligi mill-Parlament ta' Malta.

ATT biex jagħmel dispożizzjonijiet godda għal-likwidazzjoni u għall-qsim ta' wirt u biex jipprovdi għal hwejjeġ li għandhom x'jaqsmu miegħu u inċidentali għalih.

ACT No. XIII of 1984

AN ACT enacted by the Parliament of Malta.

AN ACT to make new provisions for the liquidation and partition of inheritances and to provide for matters connected therewith and incidental thereto.

Naghti l-kunsens tiegħi.

(L.S.)

AGATHA BARBARA
President

22 ta' Ġunju, 1984

ATT Nru. XIII ta' l-1984

ATT biex jagħmel dispożizzjonijiet godda għal-likwidazzjoni u għall-qsim ta' wirt u biex jipprovdi għal hwejje li għandhom x'jaqsmu miegħu u incidentali għalih.

IL-PRESIDENT, bil-parir u l-kunsens tal-Kamra tad-Deputati, imlaqqgħa f'dan il-Parlament u bl-awtorità ta' l-istess, hareġ b'ligi dan li ġej:—

Titolu fil-qosor
u biċċi fis-schh.

1. (1) Dan l-Att jista' jissejjah l-Att ta' l-1984 li jirregola l-Qsim ta' Wirt.

(2) Dan l-Att għandu jibda jsehh f'dik id-data li l-Ministru jista' jistabbilixxi b'avviż fil-Gazzetta, u dati differenti jistgħu jiġu hekk stabbiliti għal dispożizzjonijiet differenti u għal għanijiet differenti ta' dan l-Att.

Tifsir.

2. F'dan l-Att, kemm-il darba r-rabta tal-kliem ma tehtiegħ xort'ohra —

Kap. 23

“beni” tfisser kull haġa jew jedd kif imsemmija fit-Titlu I tat-Taqsim I tat-Tieni Ktieb tal-Kodiċi Ċivili;

“Ministru” tfisser il-Ministru responsabbli għall-gustizzja;

“preskritt” tfisser preskritt b'regolamenti magħmula taħt dan l-Att;

“Registratur” tfisser ir-Registratur tal-Qrati Superjuri;

“Tribunal” tfisser it-Tribunal ta' Arbitraġġ dwar il-Qsim ta' Wirt stabbilit bl-artikolu 4 ta' dan l-Att.

“uffiċjal pubbliku” u “servizz pubbliku” għandhom l-istess tifsir kif mogħti lilhom bl-artikolu 126 tal-Kostituzzjoni ta' Malta;

3. (1) Meta żewġ persuni jew iktar ikollhom xi beni komuni li jiġu għandhom minn wirt, dawk il-beni jistgħu jkunu sugġetti li jinqasmu skond id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att fuq talba magħmula kif provdut fis-subartikolu (2) ta' dan l-artikolu:

Qasma ta' beni komuni.

Iżda ma għandha ssir ebda talba bħal dik hlief wara li jkunu għaddew tliet snin mill-ftuh tas-suċċessjoni.

(2) Dik it-talba tista' ssir b'rikors lit-Tribunal minn wiehed jew aktar mill-komproprietarji li fiż-żmien tal-ftuh tas-suċċessjoni jew ikollhom bejniethom mhux inqas minn hamsin fil-mija ta' l-ishma tal-beni hekk komuni jew flimkien jikkostitwixxu mhux inqas minn hamsin fil-mija tan-numru tal-komproprietarji kollha.

(3) Id-dispożizzjonijiet tas-subartikoli ta' qabel ta' dan l-artikolu jkunu bla hsara għad-dispożizzjonijiet ta' l-artikolu 947 tal-Kodiċi Ċivili.

(4) Iżda meta l-azzjoni tingieb quddiem it-Tribunal jew tint-bagħat lilu skond id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att it-Tribunal ikollu sakemm dik l-azzjoni hija pendenti quddiemu, l-għurisdizzjoni esklużiva dwar l-oġġett ta' dik l-azzjoni u ebda azzjoni oħra dwar l-istess talba ma għandha tingieb quddiem xi Qorti ta' l-ewwel grad.

4. (1) Qed jiġi b'dan stabbilit Tribunal li jkun magħruf bħala t-Tribunal ta' Arbitraġġ dwar il-Qsim ta' Wirt.

Tribunal ta' Arbitraġġ.

(2) It-Tribunal għandu jisma' u jiddeċiedi kull talba li tingieb quddiemu skond dan l-Att u kull regolamenti magħmula bis-saħħa tiegħu.

5. (1) It-Tribunal ikun magħmul minn arbitru wiehed jew minn tliet arbitri li jkunu maħtura u li għandhom iservu skond id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att. Hlief meta l-komproprietarji kollha jaqblu li t-Tribunal għandu jkun magħmul minn tliet arbitri, it-Tribunal ikun magħmul minn arbitru wiehed.

Kostituzzjoni tat-Tribunal.

(2) Arbitru jkun wiehed minn lista ta' persuni maħtura mill-President tar-Repubblika li jaġixxi skond il-parir tal-Prim Ministru minn fost persuni li fil-fehma tal-Prim Ministru jkunu idoneji li jaqdu d-dmirijiet u l-funzjonijiet ta' arbitri għall-finijiet ta' dan l-Att.

(3) Persuna tkun skwalifikata milli tinhatar jew li sservi bħala arbitru sakemm tkun membru tal-Kamra tad-Deputati.

(4) L-arbitri joqogħdu fuq it-Tribunal jew skond min imissu jew skond dak it-tqassim ta' dmirijiet u skond dawk id-dispożizzjonijiet dwar min ma jistax iservi u ċirkostanzi oħra, kif il-Ministru jista' jistabbilixxi jew kif jista' jiġi preskritt.

(5) Qabel ma jibda jisma' xi rikors migjub quddiem it-Tribunal, l-arbitru, jekk ma jkollux kariga ġudizzjarja, għandu jiehu għurament li jeżamina u jiddeċiedi r-rikors fedelment, b'imparzjalità u skond dan l-Att; u dak il-għurament jittiehed quddiem il-Qorti ta' l-Appell.

(6) Il-Ministru għandu jinnomina uffiċjal pubbliku biex ikun Segretarju tat-Tribunal, u jista' wkoll iqabbad uffiċjali pubbliċi oħra biex jgħinu lis-Segretarju fil-qadi ta' dmirijietu. Is-Segretarju tat-Tribunal ikollu *mutatis mutandis* dawk is-setgħat u d-dmirijiet li bil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili huma vestiti fir-Registatur tal-Qrati Superjuri.

Kap. 15

(7) Ir-Registru tal-Qrati Superjuri jkun ir-Registru tat-Tribunal, u l-proċessi kollha tat-Tribunal jinżammu f'dak ir-Registru taħt il-harsien tar-Registatur.

Funzjonijiet ta' arbitri.

6. (1) Persuna mahtura fuq il-lista ta' arbitri għandha sservi għall-perijodu speċifikat fil-ħatra tagħha li jkun perijodu ta' mhux inqas minn tliet snin u jekk ma jiġi speċifikat ebda perijodu bħal dak għandha sservi għal perijodu ta' tliet snin.

(2) Arbitru jista' jitneħħa mill-kariga matul il-perijodu tal-ħatra tiegħu biss fl-istess ċirkostanzi u bl-istess mod bħal Imħallef tal-Qrati Superjuri.

(3) Arbitru filwaqt li jkun qiegħed iservi f'każ partikolari għandu, minkejja li jkun intemm il-perijodu tal-ħatra tiegħu, ikompli hekk iservi fil-proċedimenti li fihom ikun qed iservi bħala arbitru sakemm jintemmu dawk il-proċedimenti u wara għall-fini ta' l-interpretazzjoni, korrezzjoni u biex iżid dak li jkun thalla barra f'xi deċiżjoni mogħtija f'dawk il-proċedimenti.

Rikors għal arbitragġ.

7. Rikors lit-Tribunal magħmul kif provdut fl-artikolu 3 ta' dan l-Att għandu jiġi pprezentat fir-Reġistru tat-Tribunal b'dak il-mod, bil-ħlas ta' dawk id-drittijiet u flimkien ma' dawk id-dokumenti kif jista' jiġi preskritt.

Notifika ta' rikors lill-intimati.

8. (1) Kopja tar-rikors flimkien mad-dokumenti u n-noti pprezentati miegħu għandhom jiġu notifikati lil kull wieħed mill-komproprjetarji intimati.

(2) L-intimati għandhom fi żmien għoxrin jum tax-xogħol min-notifika tar-rikors jipprezentaw risposta għalih li fiha jgħidu l-punti kollha li fuqhom ma jaqblux ma' dak li jkun jinsab fir-rikors jew fid-dokumenti pprezentati miegħu.

Proċessi tal-Qorti jintbagħtu lit-Tribunal.

9. (1) Fejn ikun hemm pendenti quddiem Qorti ta' l-ewwel grad azzjoni għall-qasma ta' beni ereditarji, il-parti jew il-partijiet li bejniet-hom jistgħu, kieku l-kawża ma kenitx pendenti, jagħmlu rikors skond l-artikolu 3 ta' dan l-Att, jistgħu b'nota jew b'noti pprezentati fir-Reġistru tal-Qorti li quddiemha tkun pendenti l-kawża jitolbu lill-Qorti biex tibgħat il-kawża quddiem it-Tribunal, u l-Qorti għandha ma' dan tordna li l-proċess tal-kawża jintbagħat lit-Tribunal.

(2) Il-prezentata ta' dik in-nota jew ta' dawk in-noti, skond il-każ, titqies li tkun irtir ta' l-azzjoni mill-ġurisdizzjoni ta' dik il-Qorti, u rikors lit-Tribunal għal deċiżjoni fuq it-talba li tkun tinsab fl-att li bih ikunu nbdew il-proċedimenti quddiem il-Qorti:

Iżda ma jithallsu ebda drittijiet tar-reġistru għax dik l-azzjoni ma tkunx tkomplet.

(3) It-Tribunal għandu jisma' u jiddeċiedi l-kwistjoni mibgħuta lilu kif intqal qabel fil-limiti tat-talba, ta' l-eċċezzjonijiet għaliha u ta' kull kontra talba li tkun saret u fuq il-provi pprezentati skond il-liġi, sew jekk ikunu saru jew gew ipprezentati quddiem il-Qorti sew quddiem it-Tribunal.

Proċedimenti quddiem it-Tribunal.

10. (1) Ir-rikors, jew l-azzjoni mibgħuta lit-Tribunal taht l-artikolu 9, għandha titqiegħed għas-smieġh f'data kmieni.

(2) It-Tribunal għandu jzomm is-seduti tiegħu u jagħti d-deċiżjoni tiegħu, magħduda kull deċiżjoni preliminari jew parzjali fil-pubbliku, kemm-il darba l-partijiet kollha ma jiftehmux xort'ohra.

(3) It-Tribunal għandu jisma' r-rikorsi skond ir-regoli stabbiliti fil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili safejn dawn ikunu applikabbli għall-proċedimenti quddiem it-Tribunal u li ma jkunux kontra d-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att.

(4) It-Tribunal għandu jiddeċiedi kull kwistjoni quddiemu skond id-dispożizzjonijiet tal-Kodiċi Ċivili dwar il-qsim ta' wirt u ta' kull liġi oħra safejn tkun applikabbli għall-kwistjoni quddiem it-Tribunal, u għandu jiddeċiedi l-ispejjeż skond dan. Dawk l-ispejjeż għandhom jinkludu l-ispejjeż li jkunu saru minn kull parti quddiem il-Qorti ta' l-ewwel grad f'kull kawża li tintbagħat lit-Tribunal skond id-dispożizzjonijiet ta' dan l-Att.

(5) Kull deċiżjoni għandha tkun iffirmata mill-arbitru, u meta jkun hemm tliet arbitri, minn kull wiehed mill-arbitri:

Iżda arbitru li ma jaqbilx m'għandux għalfejn jiffirma d-deċiżjoni, imma dan il-fatt għandu jissema mill-arbitri l-oħra.

(6) Id-deċiżjoni mogħtija mit-Tribunal tkun finali u konkluziva.

(7) Minkejja d-dispożizzjonijiet tas-subartikolu (6) ta' dan l-artikolu, it-Tribunal għandu s-setgħa li f'kull żmien jagħti, fuq it-talba ta' kull waħda mill-partijiet, interpretazzjoni tad-deċiżjoni jew ta' xi punti deċiżi fiha, u jikkoreġi kull żball f'xi deċiżjoni jew iżid dak li jkun thalla barra mid-deċiżjoni.

11. Il-partijiet jistgħu jidhru quddiem it-Tribunal sew huma nfusom jew jistgħu jkunu rappreżentati kif imiss minn persuna oħra.

Dehra
quddiem
it-Tribunal.

12. (1) Kemm-il darba l-partijiet kollha fil-proċedimenti ta' arbitraġġ ma jiftehmux xort'oħra, it-Tribunal għandu jagħti d-deċiżjoni mhux iktar tard minn sitt xhur mill-jum li fih l-intimati jkunu ppreżentaw ir-risposta tagħhom jew mill-jum li fih ikun għalaq iż-żmien għall-preżentata tar-risposta, skond liema jkun l-ewwel.

Żmien
għall-ghoti ta'
deċiżjoni.

(2) Meta d-deċiżjoni ma tkunx tista' tingħata fiż-żmien imsemmi fis-subartikolu ta' qabel dan, dak iż-żmien jista' jigi mtawwal għal perijodi oħra, li kull wiehed minnhom ma jkunx itwal minn sitt xhur, fuq it-talba tar-rikorrenti jew mit-Tribunal f'ċirkostanzi eċċezzjonali li għandhom jingħadu espressament u jitniżżlu fil-proċess ta' l-arbitraġġ.

(3) Meta xi perijodu msemmi fis-subartikoli ta' qabel ta' dan l-artikolu ma jkunx għal xi raġuni mgedded kif hemmhekk provdut, il-proċedimenti għandhom jitqiesu li ġew differiti *sine die* u d-dispożizzjonijiet ta' l-artikoli 963 u 964 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili għandhom, *mutatis mutandis*, japplikaw għal dawk il-proċedimenti; u f'kull każ bħal dak il-perijodu msemmi fis-subartikolu (1) ta' dan l-artikolu għandu jibda jgħodd mid-data meta l-kawża terġa' tiġi appuntata.

13. (1) It-Tribunal ikollu dawk is-setgħat li bil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili huma vestiti fil-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili.

Setgħat ġenerali
tat-Tribunal.

(2) Bla ħsara għad-dispożizzjoni ta' qabel ta' dan l-artikolu, it-Tribunal ikollu s-setgħa li jharrek xhieda u li jagħti l-gurament, li jahtar esperti biex jirrappurtaw fuq hwejjeġ ta' xorta teknika li jkun hemm fil-kwistjoni, u li jehtieg lil kull persuna li fil-fehma tiegħu jkollha tagħrif speċjali fuq xi haġa rilevanti, jew fuq xi waħda mill-kwistjonijiet li jirreferi għalihom ir-rikors, jew tal-kwistjoni mibgħuta lit-Tribunal, li tagħti bil-miktub jew xort'oħra u li tikkonferma bil-gurament, dik il-fehma u dawk il-partikolaritajiet dwar ir-rikors, magħdud il-qsim f'ishma ta' kull beni mobbli jew immobbli, kif it-Tribunal jista' jehtieg, u jista' jawtorizza lil kull persuna li tagħti l-gurament għal dak l-ghan.

Funzjoni
tat-Tribunal.

14. (1) It-Tribunal għandu jagħmel dak li jista' biex iwassal lill-partijiet għal ftehim fuq il-hwejjegħ li dwarhom ikun hemm kwistjoni.

(2) Meta jintlaħaq ftehim l-arbitru għandu jagħmel *procès-verbal* tiegħu u għandu jdaħħal il-ftehim fid-deċiżjoni wara li dak il-*procès-verbal* jiġi ffirmat mill-partijiet jew mir-rappreżentanti legali tagħhom jew xort'oħra jkun aċċettat u jkun hemm qbil dwaru b'att li jkun iffirmat u ppreżentat b'nota fir-Registru tat-Tribunal.

Astensjoni jew
rikuża ta'
arbitri.

15. L-arbitru jista' jiġi rikużat, jew jista' jastjeni, milli joqgħod fit-Tribunal f'kull waħda miċ-ċirkostanzi msemmija fl-artikolu 735 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili; u f'kull każ bħal dak id-dispożizzjonijiet tas-Sub-Titlu II tat-Titlu II tat-Tielet Ktieb ta' dak il-Kodiċi għandhom japplikaw safejn ikunu applikabbli u bla ħsara għad-dispożizzjonijiet l-oħra ta' dan l-Att.

Effetti ta'
deċiżjonijiet
tat-Tribunal.

16. (1) L-eżekuzzjoni tad-deċiżjonijiet tat-Tribunal għandha titwettaq bil-mod preskritt fil-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, u tiġi vestita fit-Tribunal innifsu.

(2) Meta d-deċiżjoni tkun teħtieġ att pubbliku, it-Tribunal għandu jahtar Nutar biex jippubblika l-att u kuraturi biex jirrappreżentaw dawk li jonqsu li jidhru fuq l-att, u għandu jistabbilixxi l-post, id-data u l-hin għall-pubblikazzjoni ta' l-att.

Drittijiet ta'
arbitri u ta'
esperti.

17. Id-drittijiet li għandhom jithallsu lill-arbitri u lil kull esperti nominati minnhom għandhom ikunu dawk stabbiliti għal periti legali u periti oħra taħt il-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, u d-dispożizzjonijiet ta' dak il-Kodiċi applikabbli għall-periti għandhom japplikaw għal dawk l-arbitri jew esperti:

Iżda dawk id-drittijiet ma jithallsux lill-arbitri li jkollhom kariga għudizzjarja jew li jkunu magħżula mis-servizz pubbliku.

Setgħa
għall-egħmil ta'
regolamenti.

18. Il-Ministru jista' minn żmien għal żmien jagħmel regolamenti li jirregolaw il-proċedura tat-Tribunal u bla ħsara għall-generalità ta' dak li ntqal qabel, jista' jagħmel regolamenti li —

(a) jippreskrivu x'għandu jkun fihom ir-rikors lit-Tribunal, ir-risposta għalih, u kull att ieħor ta' proċediment quddiem it-Tribunal, il-mod kif jiġi ppreżentat kull att bħal dak, u d-dokumenti li għandhom jiġu ppreżentati magħhom;

(b) jippreskrivu l-proċedura għan-notifika ta' kull att lill-parti l-oħra;

(c) jippreskrivu l-proċedura kif tiġi stabbilita mit-Tribunal id-data tas-smieġ tar-rikors u għall-għoti ta' l-avviż ta' dik id-data lill-partijiet konċernati;

(d) jippreskrivu d-drittijiet, barra minn dawk provdut għalihom fl-artikolu 17, hlasijiet u spejjeż li għandhom jithallsu dwar kull proċediment quddiem it-Tribunal, magħduda d-drittijiet tar-Registru għad-deċiżjoni jew biex ma tkomplex il-kawża;

(e) jippreskrivu d-drittijiet li għandhom jithallsu lill-persuna dwar id-dehra jew l-assistenza lil parti fil-proċedimenti quddiem it-Tribunal;

(f) jippreskrivu d-dritt li għandu jithallas lir-Registru għall-
ħruġ ta' xi kopji uffiċjali ta' deċiżjoni jew dokument fil-proċess
tat-Tribunal;

(g) jippreskrivu kull haġa oħra li tkun meħtieġa sabiex jit-
wettqu ahjar il-funzjonijiet tat-Tribunal.

Mghoddi mill-Kamra tad-Deputati fis-Seduta Nru. 180 tad-19 ta' Ġunju, 1984.

DANIEL MICALLEF
Speaker

C. MIFSUD
Skrivan tal-Kamra tad-Deputati